

Zrinyi:

Ne bántsd
a magyart!

MURAKÖZ

Csáktornya,
1941. szeptember 18.

Előfizetési ár:
félévre 4.10 P.

Politikai hetilap

Felölös szerkesztő: Dr. SZABAD LAJOS

Megjelenik csütörtökön

Hétköznapiak - Delavni dani

Irta: Kelemen Ferenc

Muraköz népének élete az elmúlt három hónap alatt tele volt nyugtalansággal, izgalommal.

Amióta honvédeink a Legfőbb Hadur parancsára április hó 16-án átlépték a Murát és bevonultak Csáktornyára, alig telt el egy óra is nyugodtan. *Honvédségünk ugyan erélyes, de mindamellett tapintatos kézzel örködött a rend felett*, de a belső suttogó propaganda annál erősebben zavarta a lakosság békéjét. A régi érából ottmaradt lisztviselők rendkívüli szívóssággal igyekeztek ébren tartani a husz éves megszállás emlékeit.

Ez nem is volt nehéz feladat. A horvát sajtó termékei zavartalanul özönlöttek el Muraköz, a régi éra felesküdtől hívei nyugodtan tovább dolgozhattak a nagy horvát álom kijelölésén, a szövegekről horvát szó szállt a »hível« felé s a régi közigazgatás és közoktatás elemei minden gátlás nélkül véghezvették tervszerű munkájukat.

Nem csoda, hogy a muraközi nép, amelynek legnagyobb része türelmetlenül várta a magyar Szentkötönyhöz való visszaszalárést, minden határozott magyar érzése mellett is a legnagyobb fokú nyugtalanság között vergődött. Névtelen levelek és írógépeken sokszorosított propaganda röplapok a vezető muraközi férfiakat is igyekeztek megfélemlíteni, úgy, hogy *valóban senki sem érezhette magát ezekben a tritikus hónapokban nyugodtan.*

Ellentétes hírek érkeztek a magyar fővárosba zarándokló küldöttségek fogadtatásáról s a várható eredményről is. A lakosság ilyen zaklatott élete mellett azután csakugyan nem volt meglepetés senki számára, hogy még az intelligensebb elemek is szinte utrakézszerű éberséggel várták az események fejleményeit.

Egyetlen biztos pont volt ezekben az órákban: a megszálló honvédség mindvégig higgadt és biztató magatartása, amelynek a magyarbarát közhangulat kialakulásában döntő része volt.

Hónapokig tartott ez az izgalom és csak a katonai közigazgatás bevezetésével nyugodtak meg félig-meddig a kedélyek. Az ellenpropaganda még egy utolsó rohamot intézett a lelkek békéje ellen, de egy-két erélyes rendszabály csakhamar végleg elhallgattatta a kutmérgezöket.

Življenje medjimurskoga naroda je zadnjih tri mesece pun bil straha i nemira.

Od vremena, kak su naši honvédi, poz apovedi našega najovišesega soldačkoga Gospodara, aprila 16-ga stupili prek Mure i došli v Csáktornyu, niti jednu vuru ne smo meli mira. *Naši honvédi su z jakom, ali poleg toga z blagom rokom pazili red*, ali domaći glasi, koji stiha sapčeju, su stem vise zmešali mir ludem. Činovnici, koji su ostali od starih vremena, su z velikom silom šteli zadržati spomenek na okupaciju od dvajsti let, pak su s sakojačkimi glasi, koje su dobili s prek Drave, šteli obrnuti mišljenje naroda po svojim interesima.

A to niti ne bilo teško. Horvatska štampa je nesmetano dohajala s svojim novinami v Medjimurje i oni, koji su prisegli na stara vremena, su mirne duše mogli delati, kaj bi se njihova velka horvatska misel ostvarila. S prodekalnice su verniki poslušali samo horvatske misli i ludi stare uprave i školstva su bez zapreke mogli izvršavati svoje posle.

Neje čudno, kaj se medjimurski narod, koji je v najvećem delu komaj čekali, kaj se vrne nazaj k magjarskoj Svetoj Koruni, poleg svojega najbolšega magjarskoga osećaja, moral moćiti v najvećoj nesigurnosti. Listi prez imena, letaki napravleni na mašini so šteli v strah natirati i vodeće medjimurske ludi tak, *kaj v tem mesecima nišči ne mogel reći, da je miren.*

Suprotni glasi došli i od deputacijah, koje su bile v glavnom gradu Magjarske i glede uspeha njihovih potov. Pak, kaj je narod tak nemirno živeti, ne je čudnovato, kaj so i inteligentni ludi, spremeni za pot, čekali, kaj se bo pripetilo.

V tem vremenima je bila samo jedna sigurna točka, soldati, koji su nas oslobodili, su nam do zadnjega dali ufanje s svojim držanjem i to je bilo glavno, kaj se magjarsko priatelstvo mišljenje moglo stvoriti.

Ovo neraspoloženje je trpelo na mesece i samo onda su se duše malo zmirele, da se soldačka uprava hamila delati. Protivnički su još i onda napravili jednu zaduju sturnu na naše duše, ali kajti se nim je stalo na kraj, pak su onda utihnuli.

Polti kratkog prela-nog vremena došla je na mesto soldačke, civilna uprava, v Medjimurje su došli magjarski notarijuši, magjarski naučitelji, onda magjarski sod i s tem magjarska državana vlast. I tak si je medjimurski narod na kraju mogel zdehnuti: *Se zlo je prošlo i ve se more hapiti v orsagu Sve-*

Német páncélosok betörték Leningrad egyik parkjába

Nemška okloplena kola so predrla v jeden park v Petrogradu

A német főhadiszállás legújabb jelentése szerint Leningrad előtt erős német páncélos csapatok heves harcok után betörték egy szovjet csapatokkal és páncéllörökkel megerősített parkba. Az ellenség elkecsereedett ellentámadásait visszaverték és sok nehéz páncélcsoest zsákmányoltak. A bolsevista csapatok vérvesszesege igen nagy.

A német hadijelentés kiegészítő közleménye nagy sikereket jelent a tengeri háborúról is. Német tengeralattjárók az Atlanti Óceánon 6 ellenséges hajót sülyesztettek el.

Német harcirepülőgépek egy 4000 és egy 5000 tonnás kereskedelmi hajót rongáltak meg súlyosan bombatalálatokkal.

Úgyancsak eredményes légitámadást hajtott végre a német

légihaderő Tobruk katonai célpontjai ellen.

Kak nam najnovše javljaju s nemške komande, pre Leningradu so jake okloplene nemške tuupe, potli velkih borbi, predrla v jeden park, koji je bil pun soldačije i teških štukov. Ogorčenu bobu nepriatelja so zavrnuili i zarobili so čuda teških oklopljenih kol. Bolševičke trupe so čuda krvi izgubile.

Nemški taborski izveštaj se spunjavla s tem, kaj so bili velki uspehi v morskomb taboru. Nemške podmornice so na Atlantskom oceanu potopile šest nepriatelške ladje.

Nemški avioni so teško povredili z bombami trgovačke ladje s 4000 i 5000 toni.

Isto jak je nemška zračna soldačija napravila i jake napadaje na soldačke cile ober Tobruka.

Nyitva áll az ut Moszkva felé V Moskvu je pot otrpti

A keleti arcvonal csatái nagy-jelentőségű hadműveletté szélesedtek ki. Az Ilmen-tó körüli nagy német sikerek megnyitolták az utat Moszkva felé.

A németek 100 szovjet repülőgépet pusztítottak el az utolsó két nap alatt. A haditengerészet egyik egysége a kétszázadik angol repülőgép lelövését jelentti.

Német részről megcáfolják azt a moszkvai állítást, hogy csak alárendelt és felelőtlen személyek löttek agyon német foglyokat. Az

egyik szovjet ezred foglyul ejtett parancsnoka előadta, hogy amikor egy századparancsnok megtagadta a politikai biztosnak a német foglyok lelövését, a szovjetbiztos őt lötte agyon.

Borbe na ishodnoj fronti so se rezširile na velkom. Pre Ilmen vodi so velki nemški uspehi otrpti pot v Moskvu.

Nemci so zadnjih sedem danov ponistili 100 sovjetskih avionov. Jedna taborska ladja javlja, kaj je doli strelila dvestoti englezki avion.

Dan annyi élelmiszerünk, hogy mindenkit ellátgatunk

— mondotta az új közellátási miniszter

Saki dobi se, prez toga, kaj bi moral stati i čekati

Az új közellátási miniszter, Györfly-Bengyel Sándor rádióbeszédében ismertette terveit és célkitűzéseit.

Vége utánmáslul minden magyar testvérem — mondotta — hogy van az országban annyi élelmiszerünk és egyéb közellátási anyagunk, hogy azokból nemzetünk minden tagja igazságos mértékben folyamatosan és lennakaadás nélkül ellátható. Az igazságos anyagkészlet-elosz-

lást mielőbb intézményesen meg fogom szervezni.

Novi minister za prehranu, Györfly-Bengyel Sándor je na radio rekul svoj program.

Rekel je: Naj zeme na znanje moj magjarski brat, da imamo v orsagu tulko hrane i drugo se, kaj je potrebno, kaj bo saki sin našega naroda, po pravici i prez čekanja dobil se.

Bom napravil čim predi reda, kaj se bo se po pravici delilo.

Rövid átmenet után a katonai közigazgatást átvette a polgári igazgatás, Muraközbe bevonult a magyar jegyző, a magyar tanító, majd a magyar bíróság s ezzel együtt a magyar államhatalom. Muraköz népe végre boldogban sóhajtott fel: a megpróbáltatásnak immár vége s kezdődhet a rendes, békés, polgári munka a szentistváni birodalom keretei között.

Muraköz népe ma már, hála az isteni gondviselésnek, megkezdte a nyugodt és dolgos hétköznapi életét.

A lakosság nyugalma visszatért s minden muraközi polgár kezébe vette a munkaszerszámot, hogy hagyományaihoz és polgári erényeihez híven elvégezze a rábízott munkát a saját és nemzete érdekében. Az iskolákban rövidesen megkezdődik a magyar nyelvű oktatás, a bíróságokon már kezdetét is vette a magyar igazságszolgáltatás s a muraközi legények az ősi hónapokban megint magyar kommandóra masíroznak.

Muraköz népe visszatért teljesen és véglegesen s ezen most már semmiféle propaganda, semmiféle robbanó bomba és semmiféle mesterkedés sem változhat.

Muraköz népe visszatért a régi világ boldog hétköznapijához. A falu népe serényen dolgozik a mezőn, a városi nép pedig a maga poszlján végzi tisztességes polgári munkáját.

Muraköz élete a régi kerékvágásba került: a boldog hétköznapi egyenletes ritmusába, amelyet csak a vasárnapi hangrangok hívó szava állít meg egy pár órára.

Muraköz így nemcsak közjogilag, hanem lélekben és szokásban is visszatért hozzánk, visszatért önmagához...

A magyar ipartörvény alkalmazása Muraközben Magjarski obrtni zakon na Medjmurj

Az érdekelt három iparkamara, a szegedi, a pécsi és a soproni kamara bevonásával fontos értekezletet tartottak a kereskedelemügyi minisztériumban. Az értekezleten a Délvidék visszafoglalásával kapcsolatban, az ipar gyakorlásának, valamint az ipartestületi szervezet kiépítésének átmeneti szabályozásáról készített rendelőtervezetet tárgyalták meg. A szegedi kamara küldöttei hangoztatták az értekezleten, hogy a rendelet kiadása rendkívül sürgős, mert a Délvidéken az ipari jogszabályok alkalmazása terén nagyfokú jogbizonytalanság van. A rendelőtervezet, amellyel kapcsolatban a szegedi kamarai küldöttek több előterjesztést tettek, részletesen szabályozza majd, hogy a magyar ipartörvényt milyen eltérésekkel kell alkalmazni a Délvidéken. Szabályozza a jogszóló iparjogviszonyok hatályát, az ipari képesítés kérdését, a tanonc- és mestervizsgáló bizottságok megalakítását, intézkedik a munkakönyveknek ma-

tođa Stefana redoviti, mirui i purgarski posel.

Denes je medjmuriski narod, fala Bogu već počel svoje delavno i mirno sakodnevno življenje.

Ludi su se zmirili, saki je zel u roke svoju meštiju, kaj bo po stari navadi i po purgarskom poštenju izvršaval svoje posle, za sebe i za narod. V školaj se bo na skorom hapil magjarski navuk, pre sodu se već deli magjarska pravica i medjmuriski dečki bodo v jesen pak maršerali na magjarsku komandu.

Medjmurje se povrnulo nazaj, od kraja i v celosti i to već nemreju premeniti nikve agitacije, nikve bombe i nikve mahinacije.

Medjmurje se povrnulo v stariński srečen svet. Selski ludi marljivo delaju na polu, a varaški pak doma izvršavaju svoju dužnost.

Medjmurje živi celi tjeđen po starom, samo nedelni zvonci zoveju na par vur u cirkvu.

Medjmurje se vrnulo po zakonu, po šegama i po duši knam i ksebi.

Kommunista merénylet a zágrábi telefonközpont ellen.

A zágrábi főposta távbeszélő központja ellen kommunista részről merényletet követtek el, amely némi kárt okozott. A vizsgálat hír szerint arra mutat, hogy a tetteseknek kapcsolataik voltak angol ügynökökkel, akiknek a zágrábi angol konzulátuson robbanóanyag raktárak volt.

Komunistički atentat na zagrebačku telefonsku centralu.

Proti telefonske centrale zagrebačke glavne pošte so komunisti napravili atentat, koji je i kvara napravil. Tak se čuje, kaj je istraga prenašla kaj so krivci meli vezu s englezkimi agenti, koji so imeli na englezkom konzulatu. v Zagrebu magazin za eksplozivi.

gyar munkakönyvekkel való kicseréléséről, a tanonctartási jogról, szabályozza a reáljogok ügyét, s elrendeli, hogy az ipartestületi szervezet a Délvidéken is ki kell építeni.

Z interesiranim trim obrtnim komorama, segedinskom, pečuskom i šopronskom su v ministarstvu za trgovinu držali važne pregovore. Respravljali su naredbu, koja bo potrebna, ve da su južni kraji nazaj došli, kak se bo premenil zakon za obrtnike, i obrtni zbor ve za vreme prelaza. Segedinci so rekli, da je naredba fletno potrebna, kajti po južnim krajima vlada glede obrtnog prava velka nesegurnost. Plan naredbe, pre kojem so segedinci postavili više primedbe, bode reguleral, kak se ima magjarski obrtni zakon premeniti po južnim krajim. Regulera obrtne dozvolec, obrtno sposobljenje, ispitne komišije za inuše i meštre, delavske knjige premeniti na magjarske, pravo inuša držati, realno pravo i tak dale. Obrtnička organizacija — veli naredba — mora se zgraditi i v južnim krajima.

Magyarország Kormányzójának látogatása Hitler vezér és kancellárnál

Guverner Magjarske je pohodil voditela i kancelara Hitlera

Magyarország kormányzója a Birodalmi Vezér meghívására Németországba utazott. A találkozás a keleti front főhadiszállásán volt. A látogatás alatt a Kormányzó Ur és a Birodalmi Vezér ismételtlen megbeszélte a politikai és katonai helyzetet. *Megbeszéléseiket a két nép hagyományos fegyverbarátsága hatotta át*, amelyet a bolsevizmus ellen folytatott együttes küzdelem újból megerősített.

A megbeszéléseken résztvett a kormányzó kíséretében lévő Bárdossy László miniszterelnök és külügyminiszter és vitéz Szombathelyi Ferenc altábornagy a m. kir. honvédevezérkar főnöke, német részről von Ribbentrop birodalmi külügyminiszter és Keitel tábornagy, a német véderő főparancsnokának főnöke.

A látogatás ideje alatt a Kormányzó Ur telkereste von Brauchitsch tábornagot, a német hadsereg főparancsnokát. A Főméltóság Urat Göring birodalmi tábornagy is vendégül látta.

A Führer ünnepélyes formában átnyújtotta a Kormányzó Urnak mint a magyar királyi honvédség legfőbb parancsnokának, a vaskereszt lovagkeresztjét. A magyar királyi honvédség csapatai — hangzik ezzel kapcsolatban a Német Távirati Iroda közleménye — híven bevált barátságban a német katonákkal, vállalva viselni a hadat az európai kultúra ellenségével, s a Führer a kitüntetés adományozásával ezeknek a csapatoknak vitézségét részesítette tiszteletadásban.

Guverner Magjarske je, napoziv Voditela Reiha otputoval v Nemšku. Zišli so se naglavnom kvartenu ishodne fronte. Za vreme pohoda so se Gospodin Guverner i Voditel Reiha višepot dogovarjali glede soldačkog položaja. *Dogovarjali so se, po starinskom priatelstvu ovih dveh narodov, koje se ve, s skupnoj borbi protiv bolševizma, još objaćalo.*

Pri tem dogovaranjima je bil poleg i Bárdossy László minister predsednik i minister vunskih poslov nadale vitez Szombathelyi Ferenc general, šef magy. kr. generalštaba, Od nemške strane so bili poleg von Ribbentrop minister vunskih poslov i general Keitel, šef glavnog zapovedništva nemške vojske.

Za vreme pohoda je gospodin Guverner poiskal i generala Brauchitscha, glavnoga zapovednika nemške vojske, Maršal Reiha, Göring je i isto prijel Gospodina Guvernera kakti gošta.

Voditel reiha je svečano okinül gospona Guvernera kakti glavnoga honvedskoga zapovednika s kavalirskim križom železnoga križa. Tak nam javla Nemška Telegrafska Kancelaria, da kajti magjarske kraljevske honvedske trupe se po starom priatelstvu, verno skup boriju s nemškimi soldati protiv bolševističkom nepriatelju, koji oče rušiti evropsku kulturu, to je Führer stem odlikovanjem štel dati poštovanje ovim hrabrim trupam.

Bárdossy miniszterelnök rádiószózata a bolsevizmus elleni harcról

Bárdossy László miniszterelnök Magyarország népéhez rádióüzenettel intézett, amely Magyarországának a bolsevizmus ellen vívott harcáról szól. A rádió üzenet így hangzik:

— A magyarság most második ízben találja magát szemben a bolsevista anarchiával. Először — huszonkét évvel ezelőtt — a saját portánkon, saját országunkban kellett megküzdünk vele. Akkor a világháború véres erőfeszítései után elálatlan és végleg kimerülve könnyű prédátul estünk oda neki. Hónapokon át a magunk testén kellett meg szenvednünk szörnyűségeit és szegyenét. Nemzeti létünket feladta, erkölcsi és szellemi javainkat elpusztította ez a gyűlölethől, irigységhől és erőszaktól születel anarchia, amely azt hazudta magáról, hogy a szociális igazságot valósítja meg.

Négy és félhónap szenvedései után újra magáraébredt a nemzet és kivetette magából a mérget, amelynek fertőzése számunkra azóta többé nem veszély.

— De amikor a harati német birodalom megindította gigászi küzdelmét az Európa keletén leselkedő rémmel, hogy végleg leszámoljon vele, a békés városaink ellen intézett brutális és vé-

BINDER LAJOS
VAS- ÉS FESTÉK-
KERESKEDÉSE
CSÁKTORNYA

Teljes az egyetértés a magyar és német nép vezetői között

Potpuni je sporazum med voditelmi magjarskog
i nemškog naroda

ujabb bizonyítékokat találnak azokra a tervekre, amelyeket ez az uralom forralt Európá ellen.

— Az európai keresztény kultúra védelme ennek a harcnak a célja. Egész Európa áll itt szemben az istentelenség és a pusztítás démonával. Az európai népek együttes építő ereje, a lengyehatalmak céltudatos vezetése alatt vívja diadalmos harcát azokért az elvekért, amelyek a valóságos szociális igazság és a szolidaritás jegyében akarják ujjaépíteni a maguk nemzeti életén át egész Európát.

**Radioglas ministra predsednika
Magjarske, Bárdossy Lászlóva,
k narodni**

Koji govori za borbu Magjarske proti bolševizmu. Radioglas je rekao ovo:

Magjari so se ve po drugočas žišli z bolševizmom. Prvici smo se morali boriti žnjim v svoji domovini, po svojimi hižaji, i to — pred 22 leti. Onda, kajti smo bili, od krvavoga napinjanja v svetskom taboru, omedleni i do kraja poginjećeni, smo njim lahko opali za žrtvu. Črez mesec se smo na svojem telu morali trpeti njihove strahote i smote. Režirali so nam naš narodni život, naše moralno i duševno dobro. To nam je napravila ta anarhija, koja se rodila od mržnje, jala i nasilja i koja nas je hranila z lažni, da oče napraviti socijalnu pravdu.

Štiri i pol meseca se narod močil, ali se za tem zbudil i hitil je s sebe vun toga giffa, koji za nas više neje pogibelan.

Ali, da je prijateljski nemški narod podiglel svoju velku borbu proti strašnomu nepriatelju, koji je bil na lešu na ishodnoj strani Europe, da obračuna žnjim do kraja i da su sovjeti grobjanski i krvavo napadali na naše mirne varaše, onda nam je bila europska dužnost, da se i mi zmešamo v to borbu.

Na strani nemške soldaćije i v duhu staroga taborskoga prijateljstva i mi podnašamo našu krvavu žrtvu v tem novim križarskim taboru skup, s drugim junacijskim narodni. Naši viteški soldati — koje sprejava blagoslov i fala celoga naroda — dobro znaju, za kaj se boriju. V onimi varašima i selima, kam oni nutri dođu vidiju se one strahote, beda i moke koje znači sovjetsko gospodarenje. A taborski plan, koji njim v roke dojde, pak njim pokazuje se one plane, koje so bolševiki napravili proti Europe.

Ova borba ide za tem, kaj se začuva europska kršćanska kultura. Cela Europa stoji tu v borbi proti bezbožnosti i pustošenju. Skupna sila europskih naroda vodi pobedonosnu borbu, pod voditelstvom osovinskih sil, za one pravice, koje očeju Europu na novo zgraditi po socialnoj pravici i vnaču solidarnosti.

A hét magyar vonatkozásban, de európai viszonylatban is, legjelentősebb eseménye kétségkívül a kormányzó és a birodalmi vezér találkozására volt. A két nép hagyományos fegyverbarátságának keretei között lefolyt megbeszélések olyan meleg fogadtatásra találtak a német és olasz sajtóban, amely csak az igazi barátok jár. Az a mód és szívéllyesség, amellyel a német nép vezetői kormányzóknak fogadta, *őszinte megbecsülést és mély barátságot fejezett ki*. Tiszteletadás is volt annak a férfinak, aki *először vezette csapatait Európában, a bolševizmus ellen és aki a legújabb harcban sem habozott szembeszállni az európai kultúrát fenyegető veszedelemmel*. A német közlemények is utalnak erre. *A látogatás tetőpontjaként említett meg német hivatalos helyen a vaskereszt lovagkeresztjének adományozását*. Ez ünnepélyes alkalommal a *Führer* szívéllyes szavakkal méltatta a kormányzó katonai érdemeit és a *legnagyobb tisztelet hangján emlékezett meg a keleti harcban küzdő vitéz magyar csapatokról*. A római lapok kiemelik a találkozás jelentőségét és ezt az alkalmat is megragadják, hogy dicsőségek a közös küzdelemben résztvevő honvéd csapatok hősiességét, valamint Magyarország részvételének fontosságát.

Roosevelt beszéde

A baráti találkozás mellett Roosevelt hatalmas propagandával adagolt beszéde áll a világ érdeklődésének homlokterében. Az elnök kijelentései nem keltettek feltűnést, mert számítani lehetett rájuk. Nyilvánvalóvá lett belőlük az elnöknek az a szándéka, hogy gyarapítsa és kiélezze a kihívásokat, amelyek egyre inkább a háború felé sodorják az amerikai népet. *Beismerie Roosevelt, hogy az amerikai érdekerületeken kívül más stratégiai pontokat is meg akar szálalni és be akar avatkozni az eseményekre olyan területeken, amelyek más hatalmak közötti háború színhelyei*. A sokak hangzott tengerék szabadsága az ő számára azt jelenti, hogy mindenki más kizárásával az angolszász hatalmak uralkodjanak a tengereken. Német részről egyébként hangsúlyozták, hogy a beszédben rikító színekkel esetett német fenyegetések és veszélyek a tények elferdítése és csak arra szolgálnak, hogy az elnök utólagosan megindokolja az amerikai flottának már régebben kiadott parancsát: *tűzjeljenek minden német hajóra, amelyet meglátnak*.

Olasz és japán vélemény

Olasz politikai körök kijelentették, hogy Roosevelt beszédeinek tartalma a megelőző nagyhangu angol és amerikai hírvetés nyomán előrelátható volt.

Olaszország nyugodtan fogadta ezeket a bejelentéseket és szilárd az az elhatározása, hogy a *háborút Németország oldalán a végső győzelemig folytatja*.

Japán ugyancsak közelről érinti a beszéd, bár rá vonatkozólag nem hangzott el kijelentés. A sajtó ugy vélekedik, hogy Rooseveltnek az a terve, hogy fokozatosan háboruba vigye az Egyesült Államokat. Ki akarja szélesíteni a hadihajók járőrévezetét, a védelmi övezet azonban, amelyről szólt, úgy látszik, határtalan. Háború-ellenes amerikai politikusok kijelentették, hogy Roosevelt túllépte jogait, amikor tulajdonképpen már támadásra adott parancsot.

Sulyos a szovjet hadsereg helyzete

A szovjet hadsereg sulyos helyzetére vet fényt az a bostoni jelentés, amely szerint Umanszky washingtoni szovjet

Még a tél előtt döntést vár a német hadvezetőség

Különös érdeklődésre tarthat számot a Wilhelmstrasse illetékes katonai helyének tájékoztatója a keleti arcvonal helyzetéről. Ha az ellenség részén — mondja a tájékoztató — a továbbibban is azzal számolnak, hogy az orosz tél rövidesen megakadályozza a német véderő katonai lépéseit, akkor ezen a területen is utalni kell a tényekre. Az időviszonyokkal számolva is legalább még két hónap áll a német hadvezetőség rendelkezésére. *Eddig az időpontig azonban meglőrtétnik a lényeges katonai döntés a német véderő javára*. Nagy hadműveletek készülnék vagy folynak s ezeket sem Téli tábornok, sem

nagykövet közölte Roosevelttel, hogy *Moszkva kénytelen volna igen messzemenő katonai rendszabályokhoz nyulni, ha a nyugati hatalmak nem tudnak a tegyorsabban segítséget küldeni a szovjetnek*. A hadihelyzet az arcvonalakon rendkívül változagos, mert a szovjet számított Anglia tehermentesítő akciójára és belevetette az olvasztó tégelybe minden rendelkezésre álló emberét és hadianyagát. Anglia érélyes fellépésének hiányában az az érzés kerekednek felül a szovjetunióban, hogy a *nyugati hatalmak most éppén úgy cserbenhagyják az oroszokat, mint a világháborúban*. Maga Sztalin is hasonlóképpen nyilatkozott *»bizonyos katonai rendszabályokról»* Cripps angol nagykövetnek. Washington aggasztja az a növekvő elégedetlenség, amely az angol és amerikai segítség hiánya miatt bolsevista körökben lábrakapott.

más esemény nem tartóztathatja fel. — Megszoktuk már a német tájékoztatókokról, hogy semmit sem sietnek el és nem jósolnak, hanem tényekre építenek. Ez a száraz, rideg megállapítás is olyan közeli eseményeket sejtet maga mögött, amelyek ismét felhőrdül az angol és zsidó szövetséges. Az a szinte féltelmes hallgatás és zárkózottság, amely az utóbbi időben a német hadijelentéseket jellemzi s amely a multban is a nagy bejelentéseket szokta megelőzni, most is hatalmas meglepetésekre utal. *Es ez, ugy lehel, nem is egyedül Szentpétervárra eleste lesz*.

Bulgária és Törökország viszonya

Bulgária és Törökország körül egyre hangosabb az angol—szovjet hírvetés. Csak a minap cáfoáltak meg Szófiában azt az angol részről terjesztett hamis hírt, hogy Bulgária csapatokat vont volna össze a török határon. Ujabbban az érélyes hangus szovjetjegyzék terelte Bulgáriára a figyelmet. Török politikai körökben nagy feltűnést keltett a jegyzék, amelyről megállapí-

tották, hogy úgy látszik, *Irán után Anglia és a Szovjetunió most Szófiára igyekszik diplomáciai nyomást gyakorolni*. Ankarában utalnak arra is, hogy ha bolgár—szovjet viszály törne ki, ez lehetővé tenné a brit—szovjet diplomáciának, hogy fokozza azokat a közös erőfeszítéseket, amelyekkel már régebben állásfoglalásra akarja kényszeríteni Törökországot.

A Nyilaskeresztös Párt bomlása

A hét belpolitikai eseményei közül kétségtelenül a nyilaskeresztös párt bomlása keltette a legnagyobb feltűnést. Bár a bomlás jelei már kezdettől fogva ott virítottak az eszmei homlokán, és a párt értékesebb elemei egyre többen hagyogatták el kiábrándultan a zöld porondot, csak most következett be a végleges szétesés. Eddig már több, mint tíz képviselő jelentette be kilépését, köztük Pálffy Fidél is, Szilási helyettese. A kilépett képviselők éppén azok a férfiak, akik az érteket jelentették a pártban és

akiknek már számos összeütközésük volt a pártvezetőséggel a *lehelten elgondolások és a párt józan ész nélkülözö irányítása miatt*. A *»Magyarság»* vasárnapi számában virtsologi Rupprecht Olivér főszerkesztő hét oldalon indokolja meg a kilépéseket. Kemény megállapítások és vádak szólnak ebben a nagy változásban Szilási Ferenc pártvezér ellen, aki *»hibát hibára halmoz»*. A legfőbb megnyilatkozásokat nem volt szabad programnak nevezni. Közérthetlenségükről senki magyarázatot nem adhatott, leg-

SPITZER PÁL
DIVATKERESKEDÉSE
CSÁKTORNYA

kevésbé adott Szálasi maga. Nem volt senki, nemcsak Magyarországon, de egész Európában sem, aki ezeket megértette volna. Ugy álltunk hát, mint borjú az új kapu előtt! Egy helyben való topogásra itélve Csak propagandisztikus jelszavak puffogását lehetett hallani, amelyekben már csak azok hittek, akik nem láttak a kulisszák mögött, legfeljebb a párttagsági díjak megfizelésére voltak alkalmasak, és akik személyek, cselekmények meg nem ismerése miatt még »fanatikusok« voltak. Mi nem! Ime, ez volt belülről az a párt, amely ország-megváltóként akart uralomra jutni és amely boldogabb életet akart teremteni a Kárpát-Duna Nagy Hazában. Az idők malma lassan, de biztosan örül és nem hagy meg semmit, ami nem bírja ki az idők és a történelem itéletét. A nyilaskeztes párt nem bírta ki. Mi tudtuk ezt és minden józanítlélt ember tudta. Kótyagos eszmékkel tele lehet tömni az emberek fejét, el lehet szédíteni őket, de csak rövid ideig. Mi helyl a szemek látásra nyílnak és megérintülnek az agyak, ösz-szeomik a fellegvár, amelyet alkalmatlan, maga-választott mesterek terveztek és építettek. Ime a jel, amelyben még a vakoknak is hinniök kell.

A miniszterelnök beszámolója

Nagy meglepődést kellett mind a képviselőházban, mind a felsőházban Bárdossy miniszterelnök külpolitikai beszámolója, amelyben ismertele a németországi ut tanácskozásait Hangsúlyozta a miniszterelnök a hagyományos barátságot, a melynek szellemében a megbeszélesek történetek. E megbeszélések a magyar és német ténnyezők nézetéinek és felfogásának azonoságát mutatták. Teljes volt az egyetértés a két ország hadvezérlése között a szovjet elleni katonai akcióban való részvételünk mértékére vonatkozólag, amely az igénybevett magyar katonai alakulatok okszerű felváltása mellett továbbra is az eddigi keretek között marad. Az ország közvéleménye nagy megnyugvással vette tudomásul ezeket a bejelentéseket és a magyar nép továbbra is rendületlen bizalommal, egységben áll vezetői mögött és megingathatatlan a hite, hogy az általuk mutatott uton minden nehézségen és áldozaton át is eljut a kitűzött célhoz.

SONENWALD JÓZSEF
TEXTIL-
ÉS RÖVIDARU-
KERESKEDÉSE
CSÁKTORNYA

Hitler je dal poštuvanje Guverneru magjarskoj soldatičije

Kaj se ovoga tjedna tiče, najvažneše je bilo ne samo za nas, nego i za celu Europu, kaj so se žišli naš Guverner i nemški Führer. Ovi dva narodi so v takšem prijateljstvu, kaj so te rezgovore sprejeli v nemškim i taljanskim novinam s takšim prijateljskim glasom, kak se šika samo za prave prijatele. Način i srdačnost, kojim je voditelj nemškega naroda sprejel našega Guvernera, znači pravo poštuvanje i prijateljsku ljubav. To je bilo i nak poštuvanja onomu človeku, koji je v Europi prvi vodil svoje soldate proti beševizmu i koji je i v najnovišoj borbi mam stal

proti pogibeli, koja se grozi evropskoj kulturi. Tak pišejo i nemške novine. A kaj je najvažneše, pišeju nemške službene novine, to je bilo odlikovanje Guvernera s kavalariskim križom železnog križa. S tom prilikom je Führer z lepimi rečmi spomenuel soldačke zasluge Guvernera i z najvećšim poštuvanjem se zmislił za viteške magjarske soldate, koji se boriju na ruskoj fronti. Rimske novine isto so spomenule, kak je to shajanje bilo važno i z ovom prilikom so pofalile hrabrost magjarskih soldatov, koji se skupa z drugima boriju i kak je važno, kaj je i Magjarska v toj borbi.

Govor Rosevelta

Poleg toga shajanja stoji na prvom mestu v političkom svetu Rooseveltov govor, koji je pun propagande. Neje njegov govor perveč opal v oči, kajti se stem rečima. To Vidlo stoga govora, kaj predsednik silom izazivle američkoga naroda, kaj bi čim predi stopil v rat. Prijatelj je Roosevelt, kaj zvun onih zemel, de Amerika ima interese, oče okupirati i druge takše zemle, koje so važne za tabor i oče se mešati v pošle na takšim mestima, de vodijo tabora druge države. Ono, kaj se tulko pripovedalo »sloboda morija« je za njega tulko, kaj na moriju drugi ničič nesme vladati, samo anglosaske države. Z nemške strane se med tem veli, da se one grožnje i pogibeli, s kojima nemce tožijo, je ne nikaj drugo, nego samo proste laži, s kojimi oče predsednik opravdati, ve potki, onu svoju zapoved, koju je već zdavnja vun dal američkim taborskim ladjam: treba strelati na saku nemšku ladju, koju bodo de vidli.

Taljansko i japansko nušenje

V taljanskim političkim strankam so med tem rekli, kaj so se već napre nadjali, kaj bo Roosevelt tak govoril, kajti so englezi i amerikanci dosta toga bobnjali. Taljanska je mirno sprejela te reči i čvrste je njena odluka, kaj bude ov tabor vodila na strani Nemške se tak dugo, dok bo do kraja pobedila.

Isto se tiče te govor i Japana, prem da za to zemlju se ne so nikaj grožili. Japanska štampa je mišljenja, kaj Roosevelt oče, kaj bi Zjedinjene Države pomalel dopelal v tabor. Oče preširiti mesto, de američke ladje hodiju po patroli, a za njega ona mesta, de se ima pravo braniti, nemaju granice. Tak on veli. Američki političari, koji so proti tabora, veliju, kaj je Roosevelt pregazil svoje pravo, već onda, da je dal zapoved ladjam na napadaj.

Sovjetska vojska je v teškome položaju

Kak je v teškome položaju sovjetska soldačija to se najbolje vidi stoga, da je Umanski, sovjetski poslanik v Waschingtону javil Rooseveltu, kaj bi Moskva morala zeti daleke soldačke mere, ako zapadne sile nebi mogle na brzu roku poslati pomoć sovjetima, kajti so sovjeti računali stem, kaj njim bo Engleska na velkom pomagala i poslala je »v ogenj« se svoje sile, koje je imela i celi svoj matrial. Rekel je, da ako Engleska niti ve

ni bi pomagala na velkom, to bi tak zgedalo, kaj zapadne sile ve ran tak ostavljaju ruse na cedilu, kak so to napravile v prvom svetskom taboru. I sam Stalin je takšoformo govoril Cripps-u, engleskom zastupniku za »nekše soldačke odredbe.« V Waschingtону se bojiju zbog toga, kaj so bolševiki se menje zadovolni, kajti ne gate engleski i američke obećane pomoći.

Nemško soldačko zapovedništvo se još pred Zimom nadja rešenja

Velki je interes glasov, koji dojdou z nemške soldačke strane glede istočnog soldačkog položaja. Ako naši neprijatelji i nadale misliju, — tak veli zvestitelj — kaj bude ruska zima, za kratko vreme sprečila korake nemške soldačije, onda v tom pogledu treba se pozvati na dovezdašnja pripećenja. Nemci računaju, kaj se bo vreme premenilo, ali nemško zapovedništvo ima još, najmenje dva meseca na respoglanje. Do toga vremena pak se bo tabor do kraja odlučil v korist nemške soldačije. Spravljaju se velke soldačke stvari ili već tečeju i te nabo sprečil niti »general Zima«, niti nikaj drugo. Već smo se prev čili k tomu, kaj se oni ne žuriju z glasi i ne prepovedaju napre, nego onda govoriuju, da je već se gotovo. Steh silnih glasov si moremo misliti, kaj so blizo pak taksa pripećenja, na koje bodo engleski i židovski saveznici pak javkali.

Stranjka strelačkih križana se rezteple

Kaj se tiče znutrešnje politike, prez dvojbe najvažneše je, kaj se restepala stranjka strelastog križa. Već od početka je ta »ideja« nosila na svojem čelu znak propasti i vredneši ljudi te stranjke so se više ostavljali stranjku nezadovolni, ali ve se do kraja reztepla. Do ve je prek deset oblegato najavilo, da ostavljaju stranjku, med njimi i Palfy Fidel, namestnik Szálasi-a. Ovi obligati, koji su vun stupili, so rano najvredneši ljudi bli v stranjki i koji so se već čudapot poštricali z voditelji stranjke zbog toga, kaj se stranjka vodi prez zrele pameti i z nemogućimi idejama. V nedelnem broju »Magjarsag« a glavni vurednik Rupprecht Olíver na 7 stranicama piše, zakaj stupaju iz stranjke. Trde so to tožbe v tom valuvanju proti samoga voditelja stranke Szálasi Ferencu, koji »jenu pogrešku na drugu spravlja«. Glavne izjave ne je bilo smeti zvati za program. Ne so se niti mogle razmeti i



Mint Gulliver
a földnek körül,
így emelkedik ki
a
Standard
RÁDIO
CSUCSKUPLET SOROKATA

Ova tišina i zapertost, koju v noveše vreme nemški zvestitelji kažeju, tira človeka v strah, i koja je i predi predhajala nemškim glasom, nam obeća i za ve velke znenadjenja. I jako lahko je moće, kaj to na bo samo tulko, kaj je opal Petrovgrad.

Koli Turske i Bugarske se isto se više čujeju englesko-sovjetski glasi. Ran ove dane so zjavili, da je ne istina vest, koju so Englezi širili, kaj bi Bugarska spravljala trupe na tursku granicu. Ve so pak sovjeti spravli Bugarsku, svojom notom, na velki glas v Turskoj, med političari, ja ta nota, pozvala velku pažnju, kajti tak zgedi, kaj bi englezi i sovjeti ve, potki Irana šteli Bulgariju diplomatski stisnuti. V Ankaru (Turski glavni varaš) so toga mišljenja, da ako bi se bugari i sovjeti posvadili, onda bi engleskim i sovjetskim diplomatima bilo moće, s skupnom snagom presiliti Tursku, naj reče svoju reč, kam oče biti, kak so oni, v i predi, to šteli.

nišiči je ne znal pretolmačiti, niti sam Szálasi. Niti v Magjarskoj, a niti v Europi se ne nišiči nasel, koji bi to prerazmel. Stali smo kak tele pred novi vratu, sodjeno kaj mora na jednom mestu zdigati noge. Samo smo čuli, kak pokajaju reči propagande, a to so verovali samo oni, koji ne su vidli, kaj je odzadi i sam za tulko so bili dobri, kaj so plačali članarinu za stranjku i koji so još bili »fanatični«, kajti ne so prepoznali niti njihova dela. Mi nesmo takši bili! No, to je ta stranka, koja je štela orsaga zveščiti i stem doiti ne vladu i koja je štela stvoriti srećnesi život »v Velki Domovini Karpata i Dunava«. Melin vremena mele pomalel, ali ne ostavi njkaj, kaj nemre zdržati sod vremena i povesli. Tak i stranjka strelastog križa neje to zadržala. Mi i saki človek zrele pameti s mo to znali. S nemogućimi idejama je moći ludem glave napuniti, zmešati je, ali

Union Mozi Csáktornya

bemutatja pénteken
és szombaton 1/2,9,
vasárnap 6 és 1/2,9
órákor a

Szarajevo

című filmet.

Szereplők:

**Tasnádi Fekete Mária
Kiss Ferenc
Tímár József**

**A filmet 17 éven alulak
is megnézhetik.**

samo za kratko vreme. Da se ludem glave scistiju i oci otpreju, onda se te kule v zraku, koje so postavili nepozvani mestri, zrusiju. To je zlamenje, v koje moraju verovati i slepi.

Minister predsednik je je zvestil

Velko zadovolstvo je dalo i v orsackoj i v magnatskoj hiži, kaj je Bardsosy ministerki predsednik zvestil glede zvunjske politike, i kaj je pripovedal za respravljanje v Nemškoj. Naglasil je minister predsednik ono staro priatelstvo v duhu kojem so se pregovori vodili. *Steh pregovorov se vidlo, kaj so magjarska i nemška voditeljska mesta istoga misljenja.* Potpunj je bil sporazum zmed soldackom komandom teh dveh orsakov glede toga, kak se vo taborski postavilo proti sovjetov, a kraj toga se bodo magjarske trupe po potrebi zmenile, *prem da bodo ostale v istoj veličini i nadale.* Javno misljenje orsaga je to zelo na znanje s zadovoljnosti i magjarski narod i nadale verno stoji za svojimi voditeli i trdo je osvedocen, kaj po onom potu, kojega voditeli kažeju, bude došel, čez, se teškoče i artve, do dvojega cila.

Halálra ítélték a zentai kommunista szervez- kedés vezetőjét

A szegedi törvényszék, mint rögtönítélő bíróság, halálra ítélt Kiss Ernőt, a délvidéki kommunista szervezkedés vezetőjét. A főbbi vádlottal rendes bíróság elé utalták.

Voditel komunistsčke organizacije v Zentli je osudjen na smrt

Szegedinski sodbeni stol, kakti štatarijski sod je na smrt odsodil Kiss Ernő-a, voditelja komunistsčke organizacije v Južnim Kraju. Drugi kriveci idu pred redoviti sod.

Hirdessen lapunkban!

ORSZÁGJÁRÁS PUTOVANJE PO ORSAGU

Hazánk gyönyörű fővárosa: Budapest
Naš lepi glavni varaš: Budapest

Itt állunk az ezeréves Magyarország égbetörő emlékoszlopánál. A hatalmas oszlop tetején kardot mutató angyal furdódik a fellegekbe és emlékezteti nyugatot, hogy ez a kard védte ezer éven át török-tatár dúlásától a nyugati kulturát. Két oldalról szép oszlopsor fut félkörbe, amelynek oszlopai közt a hét vezér alakja áll. Ezek a kacagányos daliák szereztek a hazát.

A gyönyörű tér közepén, a melyet balról a *Szépművészeti Múzeum*, jobbról a *Képzőművészeti Társaság* kiállítási épülete zár be, négyzögalaku, keresztel megjelölt márványtömb fekszik. *A Hősök köve.* Örök emlékeztetőre minden magyar férfúnak, aki a hazáért adta életét. Ezek a névtelen magyarok védték és tartották meg a hazát.

Nehéz innen tovább menni. Valami erővel itt tartja, ide huzza az embert. Talán az ezer éves diésősége harca? Talán a jel-telen magyarok! feledhetetlen, hősi szelleme? A kettő egy és nem lehet soha szétválasztani, amíg magyar él a földön. Ez a két erő örökre ideláncolja a magyart, ez ad neki mérhetetlen akaratot, kitarást a harcban, küzdelmekben és ez ad törhe-

tellen öntudatot...

Tu stojimo pred spomenikom jezero let stare Magjarske, koji ide do neba. Ne veličanstvenom stupu stoji anđel, kaže sablu, vpira se do oblakov i spomene zapadne kraje, kaj je ova sabla čuvala do jezero let zapadnu kulturu od turskih i tatarskih napadajov. Z obe dve strane okoli stoji lepi red stupov, a med njimi kipi sedem vezirov. Te junaki so nam spravili domovinu.

Na sredini toga lepoga placa, de z jen kraj stoji *muzej lepše umjetnine (Szépművészeti Múzeum)*, a z druge strane izložbena palača *Umotvornog Društva (Képzőművészeti Társaság)* leži *veliki mramorni spomenik na štiri vogle i gori s križom. To je kamen junakov.* Za vekivečnu spomen sakomu magjaru, koji je dal svoj život za svoju domovinu.

Teško se otod vgnuti. Nekaj človeka silom vleče nazaj. Mrti dične borbe čez jezero let. Mrti junački duh onih bezimernih magjarov, koje nabomo nigdar pozabili? To dvoje je jedno i nabo se dilo repstepsti, dok bo jen magjar na svetu. Ove dve sile za navek povežeju sem magjare, to mu daje bezmertnu snagu, izdržavanje v borbi i to mu daje nepokolebivu samosvest.

A vígadó

Mielőtt tovább mennénk, forduljunk egy pillanatra meg. Szinte végaláthatatlan sugarút nyílik meg előttünk, zöld faszorokkai és szebbnél-szebb palotákka. Az *Andrássy-ut.* Európa egyik legszebb, leghosszabb utcája. Alatta szalad végig a földalatti vasút egészen a dunaparti *Vígadóig.* Ez a hatalmas épület a legnagyobb társadalmi megmozdulásoknak, országos báloknek és országra szóló diszgyűléseknek ad díszes otthont. Nagyterme maga is külön látványosság hatalmas, finom művű esillárjaival, dusan aranyozott falaival és festményeivel.

Felülünk a földalattira és visszafelé rohanunk. Pár pillanattal és már halljuk is a kalauzt: Operaház. Felmegyünk a napfényre és előttünk áll a *Magyar*

Királyi Operaház, Ybl Miklós nagynevű építőművésznünk szépséges alkotása. Megcsodáljuk és már bujunk is vissza a föld alá, hogy pillanatoknak tűnő száguldás után napfényre érjen ki velünk a villamos-kocsi. Benn vgyunk a *Városliget* közepében.

Mi az a nagy nyüzsgés ott? Lám, hiszen ez a *vurstli*, amiről annyit hallottunk már. Belekeveredünk mi is a nevető, boldog sokaságba és megvünk, repülünk a mesék városában. Céllovészlet, ringlispil, panoptikum, aztán az *Angolpark* ezer meglepetése követi egymást. Most tündérorszámban járunk, majd az elvarázsolt kastélyban lévedünk el, hogy akár egy egész napot is betöltő mulatság

Hölgyeim! Uraim!

Mindentéle kozmetikai szerek és az ismeri francia puderok kaphatók

PUNCSECZ FERENC

teniszbajnok parfümkereskedésében

Csáktornyan, Szent László-utca, postával szemben.

Allandóan raktáron tartom az ismeri világ-cégek legjobb árult.

Szolid árak!

VÁM-MALOM

**SZRNEC
MÁRTON
CSÁKTORNYA**



**Örölök búzát, rozstot,
kukoricát 10^o/o-ra.**

után fáradtan vetődünk ki valahova a *Városligeti-ló* partjára.

Predi kak bi dale išli, malo se obrnemo cestu, koju skorom nemremo pregledati, zeleni drvoredi i palače, jedna lepša od druge. *To je Andrássy-ova cesta.* Jedna od najlepših i najdužih ceste Europe. Pod ujom ide pod zemlom tramvaj gori do Dunava *do palače Vigado.* V ovoj palače se držiju najvećke orsacke parade, najvećke zabave i skupščine. Velika sala, s svojim namalanami i pozlaćenimi stenami i zlatnim lusterima je znamenitost za gledati

Sedemo si na tramvaj pod zemlom i pelamo se nazaj. Za par minut čujemo konduktera: *„Opera“.* Idemo gori na svetlo i vidimo pred nami: *„Magjarska Kraljevska Opera“ (Magyar Királyi Operaház)* najlepše delo našega velkoga umetnika Ybl Miklósa. Čudimo se tomu i idemo nazaj pod zemlu, da za par minut dodemo nazaj na svetlo v *Városliget* (Varaska šuma).

Kaj je tam tulko naroda? A to je *„Vurstli“* od čega smo već tulko čuli! Zmešali smo se i mi med ludi, koji se tulko smejeju i letimo v varaš pripovesti. *Strelanje, ringlispil, panoptikum i jezero forme veselja v Angolparku (engleski park)* nas tam čeka. Kak da bi hodili v gradu, de so same vile, i či bi celi den hodili tam, ne bi se mogli dosti nagledati i tak trudni zidemo na obalu *vodiče v Városliget.*

Vajdahunjad vára

De nincs vége még a szépségnek. Gyönyörű tündéerkastély képtel tükörzi vissza a tó vize. *Vajdahunjad vára.* A fák mélységes zöldjében, a virágok tündöklő színporájában olyan ez a tornyokkal szegett kastély, mintha a magyar történelem hősi korszakából, a nagy Hunyadiak idejéből maradt volna itt. És valóban! Tökéletes mása a vajdahunyadi régi várnak, a melyben a törökverő Hunyadi és fia, az Igazságos Mátyás tölötték kevés pihenésüket.

Most aztán merre vegyük utunkat, hogy a rengeteg nevezetesség közül legalább a legnagyobbakat lássuk? Nézzünk be talán egy pillanatra a Szép-

művészeti Muzeumba is. A magyar alkotó művészet világhírre jutott nagyságainak munkáit látjuk a falakon, a termekben és a szépség márványba faragott, pompázó színekbe öltözött darabjai nyújtanak feledhetetlen élményt.

Következő állomásunk a *Magyar Nemzeti Múzeum*. Nagy költőnk, *Arany János szobra* áll a hatalmas oszlopcsarnok előtt. Az épület maga fenséges egyszerűségével is jelezni akarja, hogy a tudomány templomának épült és benne hűségese őrzőre talált az évezredek magyar kultúra.

Meg kellene látogatnunk a *Magyar Tudományos Akadémia* is, meg kellene nézünk a főváros gyönyörű szobrait is, egyenként kellene felkeresnünk a még nem látott gyönyörű épületeket is, de nem futja az az időnkől, mert utunk messze visz és szépséges hazánknak még ezer szépsége, sok-sok városa vár. Elbucszunk hát az a gondolat, hogy még visszatérünk majd és pótoljuk a mulasztottakat. A szívünkben örökre maradandó élményt vizsgálunk magunkkal és mindig büszkeséggel gondolunk szép hazánk legszebb ékszerére, Budapestre.

Ali jos je ne kraj lepotam. V vodi jezera se zrcali lepi grad vilah. *Grad Vajdahunjad (Vojvode Hunyadi-a)*. V globokom zelenilu drv, v morju najlepšega cvetja, tak je lep te kaštel, kak da bi nam bil ostal iz junačkih vremena magjarske povesti, iz vremena velkih Hunyadih. I za istim! To je prava kopija onoga znamenitoga negdašnjega grada Vajdahunjad, de si je negda malo počinul velki junak Hunyadi, koji je tulkopot potukel turke i njegov sin Mátyás, najveksi i najprevičneci kral magjarske,

A kam bi ve dale išli, kaj bi od ovih čuda znamenitosti barem najveške vidli? Bi pogledali na jedan minutu i v Muzeum lepe umetnosti. (*Szép művészeti Muzeum*). Tu vidimo najlepšu umjetnost magjarskih majstrov, kaj so oni stvorili v malarija na stenami, v mramoru v svim farbama, lepote koje nigdar ne bomo pozabili.

Dale se pelamo do *Magjarskog Narodnog Muzeuma (Magyar Nemzeti Muzeum)*. Pred tom palačom stoji spomenik največšega magjarskoga pesnika *Arany Jánosa*. Palača je jednostavna, bez cifre, uzveličena i stem oče pokazati, da je tu hram znanosti i v njemu se verno čuva jezero let stara magjarska kultura.

Trebal bi pogledati i *Magjarsku Akademiju Znanosti (Magyar Tuományos Akademia)* i se spomenike glavnoga varaša, ranta i se znamenite palače. ali nemamo dosti vremena, kajti nas pot još dalko pela i još nas čeka puno lepoti i pumo lepih varašov naše domovine. Moramo se oprostiti i mislimo si, kaj se bomo još vidli. Kaj smo zamulidi, bomo jospo gledati. Kaj smo vidli ostane nam v sreću vekovečni spomenek i navek bomo gizdavi, da se zmislimo za naš lepi glavni varaš Budapest.

Csütörtök — Četrek

Néhány honvédkotelékünk bátor közelharcban megsemmisített egy szovjetegységet. E közben 176 foglyot ejtett. — A magyar repülők 7 hét alatt 19 légi győzelmet arattak, 28 alacsony támadást hajtottak végre és 40 tonna bombát dobtak az ellenséges célpontokra. Saját veszteségünk 4 gép volt. — Nem szerepel ebben a kimutatásban az a 15 ellenséges gép, amelyet az utóbbi napokban két nap alatt lőttek le vadászrepülőink. — A német légiőro Krim-félszigetlől a finn frontig végzett nagyszabású légitámadásokat. Odessza, Moszkva, Szentpétervár és számos ellenséges hadalás bombázásáról jelentenek sikereket. — Gomellől délkeletre a szovjetbiztosok elmebe tegeket küldtek ágyutöltékül a német vonalak elé. — London német-bolgár hadműveleteket jósol a Fekete Tengeren. A bolgár sajtó élesen visszautasítja ezeket a híreszteléseket, amelyek nyilvánvalóan meg akarják zavarni Bulgária és Törökország jövőszonyát. — Az iráni parlament elfogadta az angol-szovjet feltételeket, amelyek Eszák-és Dél Irán megszállását jelentik. — Ciano olasz külügyminiszter rádiószózatot intézett az olasz néphez a bolsevizmus elleni harcról.

Nekoje naše honvedske veze so v hrabri borbi ponistile jednu sovjetsku trupu. Med tem so vlovili 176 zaroblenikov. Magjarski avioni so v sedem tjedni 19. pot pobedili v zraku, 28 pot so zvršili niske napadaje i 40 tone bombe so hitili na nepriatelja. Mi smo zgubili 4 mašine. V tem je ne zeto v račun onih 15 nepriateljskih mašin, koje so naši lovci, zadnje dane, čez dva dana dol strelili. Nemški letički lovci so napravili velke napadaje od Krimskog polotoka do finske fronte. Javljaju nam velke uspehe iz Odeše, Moskve, Petrograda i puno drugih nepriateljskih mesta. Od Gomela na južno ishodno so bolševiki poslali na frontu duševno betežne ludi pred nemce na postrelati. Z Londona javljaju nemško i bugarsko taborsko gibanje na Črnom morju. Bugarska oštro odbija te glase, koji očeu pokvariti priateljstvo s Turskom. Irsanska orsačka hiža je sprejala englesko-sovjetske kondicije, po kojima se bo severni i južni Iran okupiral. Ciano taljanski minister

vunjskih poslov je taljanskom narodu govora držal za borbu proti bolševizmu.

Péntek — Petek

Magyarország kormányzója háromnapos látogatást tett Hitler vezér és kancellárnál a keleti főhadiszálláson. A látogatás tartalma alatt a Kormányzó Ur és a Birodalmi Vezér a politikai és katonai helyzetet beszélték meg. — Bárdossy László miniszterelnök rádióüzenetet küldött a magyar néphez a bolsevizmus elleni küzdelemről. — A honvédsapattok arcvonalán — mint a Magyar Távirati Iroda jelenti — szünetelnek a szovjet ellentámadásai. Járőreink 64 foglyot ejtettek. — Német vélemény szerint Moszkva harcba vetelte a vörös hadsereg valamennyi erőit. Tartalékok már Szibériában sincsenek. A vezéri főhadiszállás jelentése szerint a támadó hadműveletek továbbra is sikeresen folynak. — A Kormányzó Ur ismét számos magyar katonát tüntetett ki. — Olasz jelentés beszámol Genova, Torino és Messina ellen intézett légitámadásról.

Gouverner Magjarske je bil čez tri dni na pohodu pre kancelariju i voditelu, Hitleru na istočnoj fronti. Za vreme pohoda so gospodin Guverner i voditel države raspravili politički i soldački položaj. Bárdossy László, minister predsednik na radio govora držal magjarskom narodu proti bolševizmu. Kak nam Magjarska Telegrafaska Kancelarija (Magyar Távirati Iroda) javlja, pre našim honvedim a so sovjetski napadaji henjali. Naše patrole so vlovile 64 zaroblenikov. Kak nemci misliju, Moskva je hitila v borbu se rezerve člene vojske. Več niti v Siberiji nemaju rezerve. Glavno zapovedništvo javlja, da naši napadaji i dale dobro idejo. Gospodin Guverner je opet čuda magjarskim soldatam podelil medalje. Taljani javljaju, da su na Genovu, Torino i Messinu bili nepriateljski napadaji.

Szombat — Sobota

Kisebb honvédkotelékek egész szovjetzászlóaljat semmisítették meg a szeptemberi harcok folyamán — mondja a magyar csapatok harcairól kiadott összefoglaló közlemény. — Légitötelékeink hatásosan bombáz-

Stern Márton

vegyeskereskedése
tej- és tejtermék
eladás.



Állandóan friss tej, tejföl, túró és vaj kapható.

ták az ellenség támaszpontjait és néhány szovjet légvédelmi üteget is megsemmisítettek. — A német csapatok már elfoglalták a Volga forrásvidékét. — Hivatalos német helyen kijelentették, hogy a tél beálltáig döntő katonai események történnek keleten. — A német sajtó melegen ünnepli a kormányzót és a magyar hadsereget. — Roosevelt rádióbeszédét nyugodtan fogadta Berlin és Róma. A német sajtó higgadtan utasítja vissza a német fenyegetésekről mondottakat. — Angol repülők megfutamították a francia Rivierát. — Varga József iparügyi miniszter és Horthy István államtitkár, a MÁV elnöke, megnyitották a szalmárnémeti nevelőintézetet.

Magjarske menšje veze so v borbama, v septembru ponistile celoga sovjetskoga bataljona, veli skupni magjarski izveštaj. Zračne veze so uspešno bombardirale nepriatelске točke i ponistile so i nekoliko štukov za zračnu obrenu. Nemške trupe već so zavezle zvirala vode Volge. Na uredovnom nemškom mestu so javili, da do zime bodo važna soldačka priprečenja na istoku. Nemška štampa toplo pofaluje guvernera i magjarsku vojsku. Rooseveltov radiogovor so v Berlinu i Rimu mirno sprejeli. Nemška štampa hladno krvno odhče govore rečene, da se nemci groziju. Engleski avioni su napadali na francusku Rivieru. Varga József minister obrta i Horthy István državni tajnik, predsednik M. A. V. a (magjarske državne železnice) otprli su železničarsku školu v Szalmárnémeti.

Vasárnap — Nedela

A Kormányzó Ur hazaérkezett németországi utjáról. — A honvédsapattok arcvonalán az ellenség teljesen abbahagyta vállalkozásait. Hadifogoly valóságok szerint a honvéd bombázók legutóbbi támadásai súlyos veszteségeket és érezhető elhatárolást okoztak az ellenségnek. — A német repülők kivitták a légi főlényt Leningrad fölött. Mölders ezredes légiraja már 2033-ik győzelmét aratta. — Londonban aggasztónak tartják Leningrad, Moszkva és Murmanszk helyzetét. — Olasz és német repülők hatásosan támadták Tobruk és Marsa Matruh ellenséges célpontjait. —



Német páncéltámadás Sjuk városa ellen. (Foto R. D. V.)

Csáktornyal Mozi bemutatja pénteken, 19-én és szombaton, 20-án 1/9 órákor, vasárnap, 21-én 3, 6, 1/9 órákor és hétfőn, 22-én 1/9 órákor a

Hazajáró lélek

című filmet. Főszereplők: Karádi Katalin, Páger Antal

A Moszkvába kirendelt amerikai küldöttség elindult London felé — Umanszky, washingtoni szovjet nagykövet szintén Moszkvába utazik és amerikai jelentés szerint nem is tér vissza az Egyesült Államokba. Utódját még nem jelölték ki. — A Nyilaskeresztes Párt több vezető képviselője bejelentette a pártból való kilépését.

Gospodin Guverner je došol z Nemškoga dimo. Na honvédszki fronti je nepriatelj čisto vtihnul z napadajima. Kak so zarobleniki valovali, naše honvédske bombe so pre nepriatelu napravile velke zgubičke i čuda kvara pre hrani. Avioni pukovnika Möldersa so napravili več svojjo 2033 pobedu. V Londonu držijo, da je v Leningradu, Moskvi i Murmansku položaj teški. Taljanski i nemški avioni so z dobrih uspehom strelali na Tobruk i Marsa Matruh. Amerikanska komišija za Moskvu je otpotovala proti Londonu. Isto i Umanski, sovjetski poslanik v Washingtonu je otpotoval v London i kak z Amerike javljaju, nabo se povrnul v Zjedinjene Države. Još se neru, što mu bo naslednik. Ie stranke križne strelce je više vodečih oblagatov vn stupilo.

Hétfő — Pondelek

A vezéri főhadiszállás jelentése szerint erős német egységek belőrlék Szentpétervár erődítési arcvonalába és ezzel jelentősen megszükitették a város körüli harc lérségét. — Ké nap óta a német zuhanóbombázók állandó pergőtűz alatt tartják a várost. A szovjetesapatok kétségbeesett ellentámadási kísérletei összeomlottak és felmorzsolódtak Timosenko tartalékai is. — Iránban kilört a forradalom. Kurd szabadesapatok az ország különböző részeiben különösen felfegyverkezve várattalul megtámadták a megszállt angol csapatokat. Több helység már a felkelők kezén van. — Irakból ugyancsak véres felkelésről érkeztek hírek. — Az afrikai harctéren a német és olasz repülő állandóan bombázták Tobruk erődjeit. — Az amerikai kereskedelmi tengerészek sztrájkba léptek. — Bardsossy miniszterelnök beszámolt a külpolitikai helyzetről a képviselőházban és a felsőházban. Mindkét ház nagy meglepéssel fogadta a Horthy-Hitler találkozó eredményét. — A kárpátaljai rutének élesen visszautasították Benes londoni kijelentését, amely Kárpátaljának újbóli bekebelezését helyezte kilátásba és ismétellen hitet telek a szentistváni állameszme mellett.

Kak javljaju z glavnoga vojnoga kvartera, jake nemške site so predre v petrogradsku obrambenu liniju i stem so fest pomensjale taborsko pole, koli varaša. Več érez dva dana nemški avioni, koji se doli hičeju, držiju varaša pod stalnim ognjom. Sovjetske trupe so probale s protivnapadajima, ali so skup opali, ran tak i Timošenkove rezerve. V Iraniu je zbila revolucija. Kurdske slobodne trupe po se strani zemle, dobro naoružano, iznenada hitile so se na engleze, koji so došli okupirati. Revolucionarci imaju več vise mesta v rokaj. Na afričkom polu nemški i taljanski avioni stalno bombardiraju na Tobruk.

Američki trgovački marineri so stupili v štrajk. Bardsossy, predsednik ministarstva je v orsačkoi i v velikaškoi hiži zvestil, kak stoji zvujska politika. Obedve hiže so bile zadovoljne, kak se zvršil pohod Horthy-Hitler. Podkarpatski rusini so oštro zavrnlili Benešov londonski govor, s kojim je rekel, da bo Podkarpatska nazaj došla knjim i opet so položili veru za državu Svetoga Štefana.

Kedd — Tork

A honvéd repülők eredményesen bombázták az ellenség állásait, menetszlopait és szállítmányait. — Szentpétervár védelmi övezetének ötven erődjét elfoglalták egy német gyatolhadosztály. A foglyok vallomása szerint a bolsevisták felrobbantották a város pályaudvarait, postahivatalait, közigazgatási épületeit és iskoláit. — A finn arcvonalon 150 kiserődöt foglaltak el a szövetséges csapatok. — Zuhanóbombázók nagyhatású támadást intéztek a Krim-félszigetre vezető hid erődítési ellen és egy repülőteret az ott vesztelő gépekkel együtt elpusztítottak. — Az elmúlt napokban óriási veszteségei voltak a szovjeteknek. A vasárnap vesztett 57 repülőgéppel mellett 10 szállítóvonat, hét páncélvonat, mintegy 700 tehergépkocsi, egy

niku valuju, bolsevik i so pustili v zrak varaške banhofe, pošte, upravnice hiže i škole. Na finskoi liniji so savezničke trupe zavzele 150 male kule. Avioni, koji se doli puščaju, so napravili velki napadaj na most, koji vodi na Krimski polotok i poništili so jedno zletišti skup z mašinami, koje so tam bile. Ove prošle dane so sovjeti meli velke zgubičke. Poleg, v nedelu zgbuleh njih 57 avionov, zgbuli su deset teških cugov, sedem oklopljenih cugov, do 700 teških automobila, jednu trgovačku ladju i čuda soldatov. Nemški avioni so napravili velke napadaje v zraku na Aleksandriju i Suez. Vužgali so magazine z oljem i šatorske naselbe. Gospodin Guverner je, po svojoj molbi rezrešil ministra za prehranu Laky Dezső-a i postavil je za novoga ministra generala Győrffy-Bengyel Sándor-a, koji je do ve imenstnik honvédszkoja ministra. Nemški stari frontski soldati so došli s svojim voditelom Coburg-Gota hercegom v Budapešt. Ministerski predsednik Nedić je pozval srbskoga naroda, naj se bori proti komunističkih bandi. V Turskoj je bil potres, pak je prepalo do četrdeset sel.

Szerda — Sreda

Tüzérségünk légitámadatokkal levegőbe röpítette a velünk szembenálló ellenség egyik nagy



kereskedelmi hajó és nagy emberanyag pusztulását jelentik. — A német repülőknagyaranyu légitámadást intéztek Alexandria és Szuez ellen. Olajteleket és sátorláborkokat gyújtottak fel. — A Kormányzó Ur saját kérelmére felmentette Laky Dezső közellátási minisztert és utódjával kinevezte Győrffy-Bengyel Sándor vezéreztredet, a honvédelmi miniszter eddigi helyettesét. — A német tüzharcosok vezetői Coburg Gota herceggel az élükön Budapesten tárgozkodnak. — A kommunista bandák ellen harca szoltítja fel a szerb népet Nedics miniszterelnök. — Negyven falut pusztított el az újabb anatóliai földrégés.

Honvédszki avioni so uspešno bombardirali nepriatelске položaje, marškolone i foringe. Jedna nemška pešička divizija je zavzele petdeset kule v obrambeni liniji koli Petrovgrada. Kak zaroble-

labori löszertelepét. — Északon az Ilmen-tónál szétverték a Leningrad védőinek felmentésére küldött három szovjet-hadsereget. — Széles arcvonalon már a Dnyeperen túl jönnek előre Ukrajnában a német csapatok. — A bolgár kormány visszautasította a szovjetjegyzők vásárlási kódásait. — Rómából érkezett hír szerint azzal, hogy az amerikai hajóhad fegyveresen védelmezi az Angliába küldött szállítmányokat, Amerika belépett a háborúba. — Irán uralkodója angol-szovjet nyomásra lemondott a trónról.

Naši kanoneri so s punimi treneri v zrak pustili jeden velki magazin pun municije, koji je stal pred njimi. Pre vodi Ilmen, na sevru, so rezbili tri sovjetske trupe, koje so poslali za oslobodjenje branitela Petrovgrada. Nemške trupe so več prek Dnyepera, na širokoj liniji napre došle v Ukrajini, Bugarska vlada je odbila od

sebe toibe sovjetske note. Kak smo z Rima zasvedili, stem kaj američke taborske ladje z oružijem braniju robu, koju so poslali v Englezku, je Amerika stopila v tabor. Iranski državni poglavar se na englesko-sovjetski pritisek safalil.

„Én magyar vagyok!”

„Ja sem magjar!”

Számtalanszor hallottuk ezt a kijelentést. Keményen, követelőzően hangzott és egy pillanatra szinte kétségbeestünk, hogy vajjon mi magyarok vagyunk-e?

Mert akik ezt mondták, azt az érzést keltették hangsúlyukkal, hogy rajtuk kívül aztán nincs is más magyar ezen a földön. Ez a hang szinte azt követelte, hogy mindenki boruljon le és hozsánázzon az ő feddhetetlen magyarságuknak. Jöjjön a küldöttség és ajánlja fel nekik a fél város vagyondát, a legmagasabb tisztséget és egyéb javakat, mert ők magyarok.

Jó ember! Engedj meg nekünk pár szót. Te azt hitted talán, hogy most életre szóló jutalmat kapsz a magyarságodért? Te jutalmat vársz azért, mert mondásod szerint magyar maradtál? Ha ez így van, akkor már is baj van azzal a magyarsággal. Mert magyaroknak lenni nem érdem, hanem nagy, súlyos kötelesség. Magyaroknak lenni ma, kedves barátunk, munka és helytállás. Ahova állított bennünket a hivatásunk, ott állni és dolgozni rendületlenül, sokkal tökéletesebben mint mások: ez nálunk a magyarság!

Mellvegeretés és szónoklás nem épített még kutyaólat sem, de a becsületes, áldozatos munka országot és boldogságot épít. Dolgozz hiven és magyar vagy. Mindenki látni fogja azt és nem lesz szükség hangos szavakra. Arról ismerik meg magyarságodat, hogy becsülettel teljesítet a kötelességedet.

Jutalom? Jutalmat ne várj, jó ember, mert mi lenne, ha mindenkit megjutalmaznának azért, hogy teljesíti kötelességét? A szívedben találsz meg a ju-

FOTO „STUDIÓ” FÖLDES

Ne koozártassa eredeti okmányait. Kézzitessen okmányairól és iratairól fotokópiát. — Készít:

FOTO „STUDIÓ” FÖLDES CSAKTORNYA

Muraköz gazdasági életének leromlása

Kak se je pokvaril gospodarski život Medjimurja

Nem akarunk egy letünt uralmat vádakkal elhalmozni, de ami Muraköz gazdaságával történt huszonhárom év alatt, az minden birálaton, de még a jőzan eszen is alul marad. A szó szoros értelmében vett rablogádkodás folyt itt a legsötétebb formában.

Odaát Muraköz gazdaságáról hallottunk minden és nagyot családottunk, amikor megismertük a való helyzetet. Hol vannak már itt azok a híres, nagy erdősegek, amelyek ontották a fát? Hol van az a híres állattenyésztés, amely egymagában nevezetességet és gazdagságot biztosított ennek a területnek? Szinte hihetetlen, hogy ezt huszonhárom év alatt el lehetett tüntetni.

Egyszer, a szentistváni birodalom boldog idejében hatalmas gyönyörű erdősegek borították a domboldalakat. És jöttek az új emberek. El kezdték vágni az erdőket és vitték a fát szakadatlanul. Hosszu évek múlva a kormány rájött, hogy így még sem lesz jó. Megszületett tehát a Radics-féle erdőörvény, hogy a kivágott erdőket azonnal utána kell ültetni. Szép volt a törvény elméletben, de másként festett a gyakorlatban. A kiváló üzletemberek kötelezték magukat az utánültetésre, de egyuttal néhány ezer dinárt is csuszattak megfelelő helyekre. Soha senki sem kereste rájuk, hogy ültetik-e az erdőket vagy sem.

Megkopaszodtak a területek és most Muraköz úgy hozza be a fát.

Még szerencse, hogy a véletlen szén-rétegre vezetett néhány élelmes embert. A Mura is segít. Kimosta valósággal a szentet. A szentgyörgyi ugyan gyenge minőségű, de a peklenciai jól beváltak.

Az állatállomány szintén a fa sorsára jutott. A kormányzatnak nem volt tudása, hogy friss vérrrel erősítse az állatokat. A híres hidegvérű lovak úgy elkorcsosultak a vérkeveredés híján, hogy szánalmas gebéket látunk már csak Muraközben. Leromlott a faj, pedig csak néhány száz állatot kellett volna behozni, hogy a leromlást megakadályozzák.

A termelés és a földdel való bánás még most is a régi kezdetleges színvonalon van. Inkább politizálni tanították meg a gazdákkodót, mint a földet jól bánti.

Most aztán egy kifosztott, elszegényedett területen kezdhetjük meg az újjáépítés munkáját. De megkezdjük, nem sajnálunk fáradságot és anyagikat és a magyar gazdasági kultúra erejével felemeljük Muraköz gazdasági életét.

Felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy „Közgazdaság” című rovatunkban minden számban hozunk gyakorlati vonatkozású

gazdasági cikkeket, amelyekben időszerű tanácsokkal igyekszünk ellátni a gazdákat. Szó lesz az állattartásról, a föld jó kihasználásáról és termőerejének védelméről és mindenről, amit tudnia kell a jó gazdának.

Ne bi šteli optužiti jedno gospodarjenje, koje je prešlo za navek, ali kak se je v Medjimurju gospodarilo čez dvajstiri let, to prejde čez sih granic i ne moči s zrelom pametom prerazeti. To je bilo v pravom smislu reči raubersko gospodarjenje v najčrnesoj formi.

Mi smo tam prek dosta čuli za medjimursko gospodarjenje, ali smo samo gledali, da smo spoznali pravo stanje. De so naše glasovite velke šume, koje so nam dale tulko drv! De so naša glasovita marha, koje so nam dale velki glas i bogatstvo! Človek niti ne bi veroval, kaj je bilo se to moči, čez 23 let poništiti.

Negda za blaženog vremena Svetoga Štefana, bile so po bregama silne, velke lepe šume. Ali došli su novi ljudi! Počeli so seči šume i vozili so drva se prez glave i pameti. Za par let je vlada previdla, kaj to itak nabo dobro! Narodil se Radičov šumski zalgon, po kojem se moreju šume nazaj posaditi. To je bil na paperu lepi zakon, ali kakši je bil v životu. Prvoklasni trgovci so se obvezali, kaj bodo drva sadili, ali so mam deli i par jezer dinarov na ono mesto, kam je bilo treba. Nigdar niči njih ne je pital, jeli so posadili šume, ili ne? Zemle so postale gole i ve si mora Medjimurje zvuna dopelati drva. Još je sreća, haj je par spametnik ljudi našlo lapora. I Mura nam je pomogla. Pokazala je, de je lapor. On, pre Svetom Jurju je malo slabeši, ali peklečki je jakodobor.

Kak so šume doli došle, tak i marha. Vlada je ne mela srce, ili je ne mela znanje, kaj se krv mora popriskati. Naši glasoviti mrzli konji so tak doli došli zbog toga, kaj se ne mešala nova krv, kaj denes vidimo samo jako slabe konjke. Potvarila se naša dobra fajta, a se to samo zato, kaj smo ne dobili nove pastuhe, koji bi krv popravili i sprečili pokvarenje.

Polsko gospodarjenje ide još i ve po starinskim Naše selske ljudi su rajši vučili na sakovjačke politike, nego na spametno i hasnovito gospodarjenje.

A mi smo ve došli, da se hapimo gospodariti na jednoj splaćkanjoj i zrab'enoj zemli. Ali nabo nem žal za trud i za žrtve i se bomo većinili, kaj se bo Medjimurje v gospodarskom pogledu podiglo na onu visoku magjarsku kultu u, koja daje narodu sreću i blagoslov.

Opomenemo naše čitatele da v rubriki „Gospodarstvo” v sakim broju bomo donesli saki tjeđen članke, s kojima bomo narodu davali spametne navuke za dobro gospodarjenje. Bomo govorili za odgajanje marhe, kak se mora zemla obdelavati i bole znucati i za se, kaj dober gasda znati mora.

Tokaji aszu

A Nagykanizsai Keresztény Tisztviselők Egyesülete vasárnap előadta Csáktornyan a „Tokaji aszu” című operettet. Az előadás kezdete előtt *Berti* Gizella tanítónő, az egylet elnöknője üdvözölte a nagykanizsai magyar testvérek necében a felszabadult Csáktornyt és Muraközt.

Utána *Baltavári* Irén művészi tánca következett, majd megkezdődött az előadás, melyet hal bírálni akarnánk, csak azt mondhatnánk el újból amit laplársaink erről az együttesről már sokszor megírtak. Mert kedves vendégeink valóban kilettek magukért.

Mazol Lulu jellem szerepében igen jó és élvezetes alakítást nyújtott. *Albrecht* Ilona éneke és baletjei, *Gyergyák* Pál, *Ozozorai* Károly, *Kaburek* Eva és *Varga* Ili játéka művészi érzékre vall. *Gerencsér* Pál humoros alakítását és a kis *Büki* Józsika szereplését a csáktornyai közönség soha nem fogja elfelejteni.

Hálásak vagyunk kanizsai testvéreinknek ezért az élvezetes estéért.

A színpad berendezése és a kellékek beszerzése körül *Matyán* festőművész, *Hampamer* László és *Munczi* Antal fáradoztak.

Hazajáró lélek

Bemutatja a Csáktornyai Mozi

A Zilahy-filmek sorozatából való ez a film is. Maga a szerző rendezte, de már sokkal kevesebb franciás újszerűséggel, szellemességgel, mint mondjuk a *Halálos tavaszt*. A mese nagyjából azonos uton halad a szünmű meséjével, csak a végő megoldásban van változás. Magasabb erkölcsi szempontból kétségkívül a film deus ex machina megoldása az igazabb: a lélekben összeomlott, világgá induló férj vasuti szerencsétlenség áldozata lesz. Van azonban egy kiálló lehetetlenség a dráma lélektani felépítésének. A hűtlen asszony eszerint csak a testét szennyezi be, a lelke tisztá marad. Öntudatos cselekvésnél a lélek ugyanugy közreműködik, mint a test. Sőt, vallván a szellem magasabb rendűségét, tudjuk, hogy a lelki rész a vezérmotívum. Még nehezebb elhinni, hogy maga a férj is hajlandó erre a felfogásra.

Páger Antal, a magyar film egyik legnagyobb művésze, olyan tökéletes sorozatát mutatja be a lélekábrázolásnak, amilyent csak *Harry Baurtől* és *Heinrich Georgetől* látnunk néha. Mellelte fáradszóan gyenge *Karádi* Katalin hamis-felfogású játéka. Ez is bizonyított, hogy *Karádi* nem tehetséges színész. Vitéz *Benkó* jó és kellemes. *Somlay*, *Mály* és a többiek tökéletes keretet adnak. Akit meg tud fogni az alakító művészet szépsége, az ábrázolás rezdülésvényi finomsága, az nézze meg *Páger*!

Legjobb, legtartósabb, legolcsóbb

„CIPŐK”

utalványra és utalvány nélkül csakis

„Ciktánál”

Csáktornyan, a templom mellett. Telefon: 87.

Alkotni és szépet tisztelni hivatunk minden muraközi és magyar testvért.

Oltárt állítottunk és templomot építettünk szívből, szépségből és hívunk mindenkit, aki szereti a szépet. Megalakítjuk a muraközi irodalmi kört, hogy szolgáljuk az egyetemes magyar művelődést és megmentsük a muraközi értékeket. Minden irodalomkedvelő jelentkezését örömmel vesszük, akár maga is foglalkozik írással, akár csak tisztelője a szép szónak. De szívesen öleljük magunkhoz a szépművészeket művelőit is, ha velünk akarunk dolgozni és értékeiket nyilvánosságra akarják juttatni.

Kérünk azért mindenkit, aki lagya kíván lenni a körnek, lakjon akár Csáktornyan vagy vi-

déken, jelentse be szándékát lapunk főszerkesztőjének (címe: Csáktornya, Árpád-u. 11.), hogy a kör mielőbb megalakulhasson és megkezdhesse működését.

Ak ihajlatot érez magában az írásra, vagy már van is irodalmi multja, jöjjön közénk és erősítse sorainkat, hogy minél jobban megfelelhessünk a kitűzött célunk. Jöjjön annak tudatában, hogy itt az igazi végvárban a magyar kultúrának százszorosan fontos és nehéz küldetése van, amelyhez hívők és munkások kellene.

Hisszük, hogy szavunk nem pusztába kiáltott szó, hanem visszhangzó szaverek talál és irodalmi körünk rövidesen megalakulhat.

Megindult a tanítás az összes muraközi iskolákban. A muraközi iskolák átszervezésének munkálatait a tanügyi közigazgatás annyira előkészítette, hogy szeptember 10-én egész Muraközben meg lehetett kezdeni nemcsak az elemi, hanem a középfokú iskolákban is a tanítást.

Az elemi iskolák annyira népesek, hogy sok helyre új tanítói állásokat kell szervezni. A meglévő iskolaépületek is legtöbb helyen sok követelménytől hagynak maguk után. De a kormányzat mindent elkövet, hogy ha bérrel helyiségekben is, de a tanítást zavartalanul folyhasson. A rendelkezésre álló hitelkeret módot nyújt a meglévő iskolák alapos tatarozására és új iskolák építésére.

Nemcsak az elemi iskolák, hanem a közép és középfokú iskolák is jóformán teljesen megtelek. A csáktornyai Állami Polgári Fiu- és Leányiskolába eddig 280-an irakoztak be.

Sem a megszállás előtt, sem alatta nem volt ilyen nagyszámú a polgári fiu- és leányiskola.

A kereskedelmi iskola is teljesen benépesedett, úgy, hogy három osztállyal indul meg ott is a tanítás.

A vidéki elemi iskoláknál nem ritkaság az 5-600-as létszám.

Ezek a számok mind azt mutatják, hogy Muraköz gyermekei szívesen akarnak jární ma-

gyar iskolába és szívesen akarják elsajátítani a magyar nyelvet.

Ujásgunkban külön tanügyi rovatot nyitunk, amelyben mindig beszámolunk Muraköz közoktatásügyének munkájáról.

V sem medjimurskim školam se navuk hapil. Skolska uprava je škole organizirala i tak se pripravila, kaj so se 10. septembra mogli hapiti z navuki, po celom Medjimurju, ne samo v narodnim, nego i v srednjim školam.

Narodne škole so tak pune, kaj so na čuda mesta morali postaviti nove navučitele, kakti vekši broj. A i škole so na največ mestima ne preveč v redu. Vlada se briga, kaj se bo sigdi moglo, makar i v kvarternim hižam decu vučiti prez zapreke. Je je tulko kredita, kaj se bodo mogle stare škole popravlati i nove zidati.

Pune so ne samo narodne škole, nego i srednje. V državnu purgarsku školu za dečke i puce, so se do ve dali zapisati njih 280.

Niti pred okupacijom, a niti pod njom, ga ne bilo tulko dece v purgarski školi za dečke i puce.

I trgovačka škola je čisto puna, tak kaj se bodo hapili navuke s tremi razredi.

Po selskim školam je moči najti i takše, de ga do 5-600 dece.

Te broji kažejo samo to, kaj medjimurska deca radi ideju v magjarske škole i radi se vučiju magjarski.

V našim novinam bomo ostavili mesto za škole i navek bomo pisali, kak ide školanje v Medjimurju.

Sport

Rendezük be a sportpályát atlétizálásra is

M-óta Csáktornyára kerültem, két labdarugó-mérkőzést láttam. Percek alatt izig-veig csáktornyai lettem én is és -zultam a csáktornyaiak győzelméért, a mely nem is maradt el.

Az egész játék alatt láttam fiaink nagy akarását, biztos tudását.

Láttam a nagy érdeklődést, s ami különösen megkapott, fiatalságunk sport utáni nagy vágyódását, rajongását. De sajnálkozással gondoltam arra, hogy ez a nagyszerű anyag részben ki van zárva a sport áldásaitól, mert a labdarugás aránylag kevés embert foglalkoztat.

Mit lehetne itt produkálni, ha az a létika révén (sorompóba állítanánk elsőrangú ifjúsági anyagunkat?)

Az atlétika vezetésére a megfelelő szakemberek már sikerült megnyerni városunkba helyezett tornatanáraink személyében, csak megfelelő pályáról kellene gondoskodni.

Ez sem elérhetetlen. A sportpálya kibővítéséhez szükséges terepet a város vezetősége már átengedte a sportegyesületnek. Tehát a lehetőség adva van, csak élni kell vele. A park fe-

lői kerítést kell lebontani, ki felé hozni, s az így nyert területet hozzákapcsolni a sportpályához. A kerítés áthelyezése, az új terület elengygetése, a futópálya feltöltése igaz, sok pénzbe kerül. Tudtommal sportegyesületünk nem rendelkezik a szükséges anyagi erővel. En társadalmi uton gondolnám az összeg előteremtését.

A pálya átalakításához első sorban is pénzre van szükség. De a lelkesedés a sportért, fiaink megbecsülése és szeretele átszegtene bennünket e nehézségekben.

Nagyobb problémákat is sikerült eredményesen megoldani társadalmi felbuzdulással. Csak akarni kell! Csáktornya a Zrinieki ősi fészke, az ősök példáján felbuzdulva, mindig elérte azt, amit nagyon akart. Szedjük össze most is társadalmi erőnket a sportügy szolgálatában.

Városunk bőven rendelkezik a sport szent ügye érdekében lelkesedni itudó áldozatkész polgárokkal, csak meg kell találnunk egymás kezét. Én felvettem a gondolatot, most már csak az a kötelességünk, hogy a sportegyesület agilis vezetésével karöltve cselekedjünk a csáktornyai sportélet felvirágoztatásá érdekében.

nk.

Csáktornyai SK—Kaposvári Turul 3:1 (2:1).

Csaknem ezer néző előtt játszott a két csapat. A CsSK nem nyujtotta azt a játékot, amelyet elvartunk tőle és csak a szerencsésének köszönhetta a győzelmet. Ha továbbra is így folytatja, meg sem közelíti a hozzáfűzött reményeket.

A CsSK góljait Benkő, Horváth és Vukovics lőtték.

Skorum pred jezero ljudi so igrali ovi dva klubi. CsSK je ne dal onu igrn, koju smo se od njega nadjali i samo sreći more zafaliti svoju pobedu. Ako bodo i dale tak delali, onda bodo dalko zastali, za onim, kaj se od njih nadjamo.

Letartóztatták a muraközi kommunista-szervezőket

Már hosszabb idő óta suttogtak arról egész Muraközben, hogy bizonyos kommunista szervezők folyt a községekben, sőt a bujtogatók és szervezők csoportját már le is tartóztatták. Most adtak hivatalosan hírt a nyomozás eredményéről és a lefoglott kommunistákról. Csáktornyan és környékén 41 letartóztatás történt. A letartóztatottak között nők is voltak. Valamennyiüket a pécsi ügyészség fogházába szállították. A kihallgatások után az ügyészség Putek Márton damásai tanítót, Kozjak Vince szászkoí géplakatost, Hajdarovics István csáktornyai péksegédel, Zorman Stefko csáktornyai cukrászt és négy zsidót: Kovács Pál dr. ügyvédet, Hidvégi Ferenc elemkörnököt, Kostolicz József géplakatost és Fischer István szövőmestert előzetes letartóztatásba helyezte, a többieket szabadon bocsátotta. Ugyancsak számos letartóztatás történt a baranyai háromszögben is.

Več se črez dugše vreme prepoveda v celom Medjimurju, kaj se po selima tiraju nekše komunističke organizacije, a da so podstrekače i organizatore več i v rešt deli. Ve so dali službenu vest za te zaprete komuniste i za istragu. V Čakovcu i v okolici so zaprli 41 človekov. Med njimi so bile i ženske. Se so odirali v Pečuh v rešte državnog tuzitelja. Po pres-

lusanju je del državni tuzitel Pustek Martina domašinskoga navučitela, Kozjak Vincia, mašinšlosera iz savske vesi, Hajdarovics Stefana pakrsgoga detiča s Čakovca, Jorman Stefka cukerpahera s Čakovca i štiri židove: Dr-a Kovacs Pavla fiškalkuša, Hidvégi Ferenc električnoga inženera, Kostolic Józsefa mašinšlosera i Fischer Stefana tkalačkog meštra v predhodni zatvor, a druge su dimo pustili. Isto su čuda komunistov zaprli i v Baranyi.

Csáktornyai
Cukorka
és Csokoládégyár

VÉDJEGY:

„MARION“

HIRSCHSOHN
TESTVÉREK
RÖFÖS-, DIVAT-
ÉS RÖVIDÁRU-
KERESKEDÉS

Csáktornya

Nagy választék!

HIRDETMÉNY.

Az 5590—1941. M. E. számú rendelet alapján' megalakított felvételi bizottság felhívja mindazokat az orvosokat, akik a visszafoglalt délvideki területen laknak, továbbá, akik a volt jugoszláv királyság területéről 1941. IV. 11. napja után Magyarország területére költöztek, hogy — amennyiben orvosi gyakorlatot kívánnak folytatni — a kamarai tagok sorába való felvételük iránti kérelmüket nyújtsák be. A felvétel iránti kérelmet azok, akik 1941. évi augusztus hó 16. napján a visszafoglalt délvideki területen, illetőleg visszaköltöztetés esetén Magyarország más területén laktak, 1941. évi október hó 16. napjáig, azok pedig, akik ezután költöztek a volt jugoszláv királyság területéről a délvideki területre vagy Magyarország más területére, a beköltözéstől számított két hónapon belül terjeszthetik elő.

A kérvénynek tartalmaznia kell az orvos személyi adatait, nevezetesen: 1. az orvos nevét, születési helyét és idejét, vallását; 2. az orvosi oklevél számát, keltét és a kiállító egyetem megjelölését (nosztrifikálás esetén az erre vonatkozó okirat számát, keltét és a kiállító egyetem megjelölését); 3. Az orvos szakképzettségének (szakorvosi, tisztí orvosi, iskola orvosi stb. képesítésének) megjelölését, az erre vonatkozó okirat számát, keltét, valamint a kiállító hatóság megjelölését; 4. az orvos nemzeti szempontból és a hivatalos tisztessége szempontjából való kifogástalan magatartásának igazolására vonatkozó okiratok számát, keltét és a kiállító hatóság megjelölését; 5. amennyiben az orvos 1941. évi augusztus hó 16. napja után költözött a volt jugoszláv királyság területéről a visszafoglalt délvideki területre, vagy Magyarországi más területére, az ezt a körülményt igazoló okiratok számát, keltét és a kiállító hatóság megjelölését; 7. a kérvényező orvos állásának (állásainak) megjelölését.

A kérvényező kijelenteni tartozik, hogy az 1936. I. törvény-

GRANER TESTVÉREK

FÜSZER-, GYARMAT-
és
RÖVIDÁRU-NAGYKERESKEDÉS

CSÁKTORNYA



TÉGLAGYÁR BELICA

cikknek kizárási okokat tárgyvaló 22 §-il, valamint a kizárási okok elhallgatásának a 21. §-ban irt jogkövetkezményeit ismeri és hogy reáéneve a 22. §-ban említett kizárási okok nem állanak fenn.

A kérvényhez eredetben, vagy ha ez nem magyar nyelvű, hiteles magyar fordításban csatolni kell:

1. a születési anyakönyvi kivonatol,
2. az orvosi oklevelet,
3. a szakorvosi képesítést igazoló okiratokat,
4. az orvosnak nemzeti szempontból, valamint a hivatalos tisztessége szempontjából való kifogástalan magatartásának igazolására vonatkozó okiratokat,
5. az orvos lakóhelyének helyhatósági bizonyítványát az ottlakás igazolásáról,
6. amennyiben az orvos a felvétel iránti kérelmét 1941. évi október hó 16. napja után nyújtja be, annak igazolására szolgáló okiratot, hogy a kérelmező 1941. évi augusztus 16. napja után költözött a volt jugoszláv királyság területéről a visszafoglalt délvideki területre vagy Magyarországi más területére,

7. a 7720—1939. M. E. számú rendelet 12. §-ához mellékelte II. számú mintának megfelelő, a 2., 3. és 28. kérdőponlok kivételével szabályszerűen kitöltött bejelentést.

A kérvény 2 pengő illeték alá esik. A melléletek illetéke — amennyiben azokon az okirati illeték lerova nincs — ivenkint 30 fillér. Az illetéket okirati illeték bélyeggel kell leróni.

A kérvény kiállítására a 980/1941. B. M. számú rendelet II. számú mellélete szolgál tájékoztatásul. A csatolt okmányokról két példányban kiállított iratjegyzéket kell mellékelni.

A felvétel iránti kérelmeket postán ajánlva kell a bizottság ltkáranak címére (Dr. Bujanics Sándor, Csáktornya) megküldeni. A kérvény borítékjának előlapjára, annak felső részére a következő szavakat kell írni: »Jelentkezés az orvosi kamarába.« A boríték hátlapján a feladó nevét és a pontos címét is

fel kell tüntetni.

A közszolgálatban — ideértve a törvény alapján létesített intézeteket is — lisztviselőként alkalmazott orvosok, amennyiben nem tagjai valamelyik hazai kamarának, a felvétel iránti kérelmének előterjesztésétől mentesek. Ez a rendelkezés természetesen csak azokra az orvosokra vonatkozik, akik orvosi képesítéshez kötött állást töltötenek be. Ezeknek az orvosoknak adatait az orvos feletlen hatósága (1936-i tc. 23. §. 4. bek.) fogja megküldeni a felvételi bizottságnak.

Csáktornya, 1941. szeptember hó 5-én.

Dr. Brodnyák Imre
mint a visszafoglalt délvideki terület orvoscamarai, csáktornyai felvételi bizottságának elnöke.

BERGER SIMON

DIVATÁRU-KERESKEDŐ
CSÁKTORNYA



Ajánlja
az őszi és téli időnyre
dúsan felszerelt
raktárát.

ZUZEL FERENC

DIVAT- ÉS RÖVIDÁRU-ÜZLETE
CSÁKTORNYA

NŐI KALAPSZALON

Elvállal
mindenféle női-kalap
átalakítást.

Rosenberg Lajos
Bor- és szesz-
nagykereskedés
CSÁKTORNYA

GUTTMAN BÉLA

RÖFÖS-, DIVAT-, KÖTÖTT-
ÉS RÖVIDÁRU KERESKEDÉSE
CSÁKTORNYA



NAGY VÁLASZTÉK!

STINGL FERENC

Fűszer
és csemege
délgyümölcs
hentesáru
szeszes italok

LÖBL MÓR ÉS FIA

Építkezési anyag,
gyümölcs, tojás
és takarmány
nagyban és kicsinyben

CSÁKTORNYA

Telefon: 45.

Felelős szerkesztő: Dr. Szabad Lajos.
Felelős kiadó: Peosornik Ottó.

Kiadja a „Muraközi Katolikus Könyvnyomda.
Könyvkötészet, Papir- és könyvkereskedés”
Csáktornya.

Nyomta: Közgazdasági RT. Nagykanizsa.
Nyomdaiért felel: Zalai Károly.

Kész öltönyök,

férfi- és gyermek-
ruhák, női kabátok
nagy választékban.

Singer Kálmán
Csáktornya